

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Fleså

Emne: Ljynging og mosing

Bygdelag: Bygdi og Refsbygd

Oppskr. av: Johs. Kjølvik

Gard: Kjælvik

(adresse): Vallandsvåg

G.nr. 17 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

I. Ljynging.

a. Ljyng vart banka. Det er slutt med å skjera ljyng til for her i heradet. Det vart ikkje brukt no under siste storling heller. Det har ikkje vore nemnande ljyngskjering etter 1920, og hadde minna sterkt av fyre den tid også. Men det var allmennt brukt til over hundratalårs skiftet. Som svogter (eg er fødd 1899) minnest eg godt at folk brukte å ljynga. Ogso far ljynga og nytta ljyngen som hjelpetar til kyrne. Men han skar ikkje ljyng årvisst. Og so vidt eg minnest vart det ikkje skore ljyng heime etter 1915-16.

Ljynging vart mest nytta av husmenn og småbrukarar. Og dei banka årvisst. Hadde gjerne ein hilt sta med ljyng. Her på garden Kjælvik (eg er fødd og oppvaksen på grannegarden Bjørklund.) var det ikkje vanleg å ljynga, her brukte dei skav istaden avdi her var so rik markaskog. Men husmennene under garden

(5-6 stk.) der lymga. I festsellane
dura var det like skilord um rett
til lymgskjering i gardens utmark.

2. Lymgen vart helst banka
um hausten. Ein gamm finaste
lymgen da, grøn og smakleg. Pelles
vart det og skore lymg utover i
keren og varen, um marki var
snoberr til det. Arbeidet kalla
ein å lymga (lörigja) og lymg-
skjering.

3. Her i bygdelagi vart berre
nytta sigd, vanleg kornsigd
til å skjera lymgen med.

4. Det mest vanlege var at kvinn-
folki gjekk på lymgskjering.

5. Det var ikkje nokon fast
regel. Ein banka der lymgen var
fin.

6. Skoren lymg vart lagd, fengja
og lagd på bōratog og før det meste
boren heim. På større bruk var
vanleg å bera fram til vegar og ^{bōrene} ^{og}
lagde på slede og kōyode heim til
gard med hest.

7. Lymgen vart lagra i lōta. Ein
måtte passa på at lymgen ikkje tørka
og visna formykje, men held seg grøn
og fin lengst mogleg. Han måtte
leggjast godt i sta og ikkje tinnut
og slurve utover golvet. Oppå lymg
staur la ein dekk vyrke, einstape
haum o. l.

8. Her i bygdelagi vart lymgen
godt som berre nytta til storfeet.

Rein gav gjerne eit mæktid med
 berre lypng. Lypngen vart ikkje
 hakka.

10. Lypngen vart rekna som godt for.

B. Lypng som bite

Kring i bygdaane her var det
 berre smæfett; smalen - som
 leita lypng ute. Ein skilde få gardar
 som ^{atte} lypngmark nær bøs garden brukte
 jaga storfett på lypngen utover høist
 en når høstet tok slutt og veret
 tilskode det. Likveins im vårer når
 forløyse var streng.

Lypngbittet er rekna som verdfullt
 til sårer.

II. Mosing.

Mosesanking er ukjent her.